

Abonamente:

IN RUSIA

Pe 3 luni: . . . 2 Ruble
Pe 1 lună: . . . 70 Cap.

IN ALTE ȚĂRI:

Pe trei luni: . . . 5 Lei

ARDEALUL

(TRANSILVANIA)

Gazetă săptămânală pentru Românii transilvăneni din Rusia

Redactor: Dr. ONISIFOR GHIBU

Redacția și Administrația, Chișinău. Alexandrovscăia-u, Passage.

PLATA

PENTRU RECLAME

după

INVOCALĂ

VIFORUL ASUPRIȚILOR

Pământ sfânt al Ardealului! Câtă suferință clocotește în adâncurile tale necuprinse! Și toată este a noastră ruptă din inima unui popor orfan.

Țărâna ta, a fost umezită totdeauna mai mult de lacrimile noastre, decât de ploaia binecuvântată ce vine din țaria cerului. În brazdele negre, pe cari le scurmă plugul înfrigorat, cădeau zorite sudorile de sânge ale strămoșilor noștri. Și pământul se îngreșă, aducând belșug de roade. Dar plugarii trudnici oftau zdrobiți. Osteneala lor se ducea în hambarele domnilor. Pentru ei rămânea biciul unguresc, stămpărător de foame, împărțitor de milă și dătător de dreptate.

Așa vecuiau părinții noștri, în vechea lor moștenire din Transilvania. Jale și amar sălășuia la vetrele lor sărace. Suferințe nefârșite, chinuri istovitoare le ardea sufletul și le storcea viața năcăjită. Un neam străin, dar sălbatic în simțire, li-a pus piciorul pe cap și-i sugrumă fără milă.

În lanțuri grele a fost legat neamul nostru și cu sila aruncat în robia ungurească. A tăcut și a suferit. Dar cu cât creștea durerea, așa sporiau și nădejțile de răzbunare. Nu era chip să încredințezi cu binele pe Ungur, că în pământul nostru avem și noi dreptul la viață slobodă. Și de aceea în noi fierbea amărăciunea, clocotia ura împotriva călcătorilor de drepturi. Vai de zilele lor, când va sosi dimineța înroșită!

Și precum apele de munte oprite în curgerea lor firească, dela o vreme rup zăgazarile și-o iau năvalnic spre câmpiile întinse, așa se întâmplă și cu neamurile, a căror viață este împiedicată în pornirea ei spre libertate.

Suferința grămadită de Unguri în sufletul părinților noștri, a izbucnit deodată în furtună năpraznică. Viforul asupriților, s'a deslănțuit la 1848. El a încins în fulgerele lui tot Ardealul, trezind din amorfie pe robii glicii strămoșești. Din patruzeci de mii de piepturi a răsunat pe Câmpia Libertății dela Blaj, jurământul sfânt al națiunii române, de-aș dobândi libertatea cu puterea armelor. S'a început atunci să răsună peste munți și peste văi, buciul de luptă al lui Avram Iancu. S'a cutremurat Ardealul durerilor, la acest strigăt de mântuire. Asupriții de veacuri alergau cu lănci, coase, topoare, spre munții Moților, mănâți de setea răzbunării și de dorul libertății. Nimic nu

mai putea opri setea de sânge, cu cari Românii chinuți loviau în Ungurii îndârjiți. Curgea sângele blăstămat ea păcura întunecată, învineteau grofii unguri trași în spânzurători, ispășiau păcatele în groaznice chinuri toți călăii de viață păgână. Oștirea ungurească, a fost zdrobită de lăncerii înviforați ai lui Avram Iancu, Craiul munților.

Nația noastră își câștiga astfel libertatea, nu prin milogiri băbești, ci prin jertfa sângelui său.

Dar hoția Impăratului ne-a luat-o. El ne-a dat iarăș pe mâna Ungurilor, cu cari a făcut împăciuire. Adâncă jale s'a scoborât atunci în norod. Craiul munților copleșit de durere, își pierduse mințile. Frunzele codrilor tremurau în glasul doinei, pe care fluierul lui Iancu o purta pe toate cărările,...

În jalea ei neam învelit nădejțile noastre. În oftatul ei scaldam dorința noastră după libertatea furată.

Și iată, că după atâția ani de înfrigurată așteptare și de sfântă credință, doina neorocirii noastre, se prefăce azi în cântec de biruință, prin jertfa nemăsurată și iubitoare a mamei noastre România.

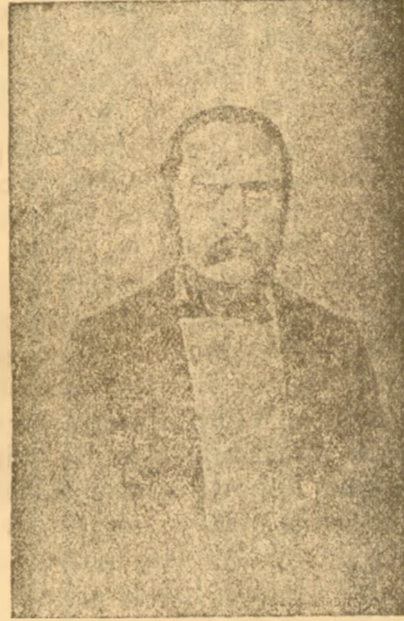
ROMANIA NEBIRUITĂ.

Deunăzi, s'a ținut în Londra un sobor la care a luat parte și Asquith fostul ministru președinte al Angliei. În cuvântarea sa, rostită cu prilejul acesta, strălucitul bărbat de stat a atins și purtarea noastră a bravelor noastre oștiri, cari prin strașnica lor împotrivire dela Mărășești, au stors lauda lumii întregi.

Și pentru a aduce la îndeplinire scumpii noștri țări, a numit o „România nebiruită“

Mărire vouă, strașnicii fii ai neamului nostru, cari ne socotind asatul nemiloaselor greutăți, ați pus cu botal pe labă năvalnicele oști ale semoșului împărat! Mărire vouă eroi din povești, cari cu jertfa sufletelor și a trupurilor voastre oțelite, ați păstras petecul sfânt de pământ care adăpostește suferințele unui neam nenorocit!

Și cel din urmă-al nostru gând Spre tine-a fi fântin
Ardealul nostru, leagăn sfânt
Dar mult nenorocit.

Andrei Mureșanu
cântărețul libertății noastre dela 1848. are
a scris vestitul marș: *Deșteaptă-te Române!*

MARȘUL LUI IANCU.

Hai frați cu bucurie
Cu toții să grabim
Pe Iancu în câmpie
Totuși să-l urmăm
Și armata rusească
Curând să alergăm
Din locurile noastre
Pe dușmani s'alungăm
Iancule mare
Bravule tare
Cu noi să fi
Tu însuși
Și însuși
Pe ai lui fi.

Cincizeci de oi despoite
Și prin friguri le nun,
De sunet de cimpoi
Pădurile răsun.
Vitejii se așază
Pe lâng' un mare foc
Și Iancu ospătează
Cu dânsii la un loc.
Iancule mare,
Bravule tare
Cu noi să fi,
Tu însuși
Și însuși
Pe ai lui fi.

Sunt gata, stău cu toții
Să plecăm la izbânză
Ca să strivească hoții
Să capete dohânzi.
Iancu mergea înainte
Pe un cal cu ager curs
El peste îmbrăcăminte
Purta piele de urs.
Veseli de sârg porniră
Românii mult voinici
Cu lanțul ce se nșiră
Pe-a plaiului poteci
Nevestele cu jale
Privindu-i lucrămând
Li auzeau la vale
Cum coborau cântând:

Cine stă în cale
Vilcazului tare
Și mândru Român,
Falgere și trăsnet
Peste al lui creștet
Din brațul român.

ROMÂNII DIN ARDEAL ȘI RUSIA

Românii din Ardeal cunosc pe Ruși, gazdele noastre atât de binevoitoare de azi, din anul 1849.

La începutul acestui an grozav, Ungurii, ajutați de vânzările din armata împărătească austriacă, puseseră mâna aproape pe întreg Ardealul. Numai în Munții apuseni, cari despart această țară de Ungaria, se împotriveau încă cu o tărie neînfrântă, legiunile românești, adevăratele oștile de țărani, ale lui Avram Iancu. Ele măcelărise, una după alta, toate oștirile ungurești cari cutezaseră să se avânte până la ele. Peste tot întinsul Ardealului, Ungurii ridicaseră furci blăstămate, cu gândul de a nimici cu desăvârșire neamul românesc dintre Carpați.

În această clipă, atât de grea pentru Români, s'a făcut mijlocirea rusească, pe temelul înțelegerii Sfintei Alianțe. Armata rusească a intrat în Ungaria pe la mează-noapte și alta mai mică pela Brașov în Ardeal. Cazacii fură primiți de Români cu bucuria osânditului, care se vede scăpat de sub secură calăului.

Armata rusească în frunte cu generalul *Lüders* a întâlnit pe Unguri la Sighișoara și i-a biruit cu desăvârșire. Comandantul lor, vestitul general polonez *Bem*, abia a scăpat cu fuga, cu puține rămășițe din ai săi, prin Poarta de Fer în Ungaria.

Acastă singură bătălie, i-a făcut pe Ruși stăpâni peste tot Ardealul. Generalul rus a înțeles însă, că acest sfârșit bun nu s'ar fi putut dobândi, dacă Ungurii aveau Munții și cetatea Alba-Iulia. De aceea înaintând spre această cetate, care ar fi căzut de mult în mâinile Ungurilor fără ajutorul vitejesc al lui Axente, a chemat la dânsul pe toți prefeții și tribunii Românilor — cei mai mulți preoți cari schimbaseră patrafirul cu sabia — și le-a împărțit uimirea sa, pentru atâta vitejie și pricepere militărească. I-a decorat apoi cu propria sa mână și a cerut și dela cei din Viena să facă același lucru.

Parcă văd încă pe mulți din acești eroi, în Blaj, ani dea rândul, cu prilejul sărbătorilor naționale dela 3/15 Mai, acum bătrâni, cu pieptul strălucind de medaliile rusești, cari se potriveau așa de bine cu bărbile lor albe și cu cătătura lor de vulturi.

Anii n'au slăbit dragostea și recunoștința Românilor din

Ardeal, pentru liberatorii dela 1848 și când, douăzeci de ani în urmă Impăratul mincinos i-a dat iarăș pe mâna asupritorului de veacuri, privirile Românilor începură să se îndrepteze din nou spre Răsărit. Câți țărani n'am auzit însumi, când nelegiuirile se întetiau, zicând cu un oftat: „Dumnezeu e mare! O să vie iarăș Muscalu...!“

Și această dragoste și recunoștință i-au păstrat-o Rușiei și acei Ardeleni, cari nevoiți să-și părăsească țara au emigrat în România liberă. Cu cuvântul și cu condeiul, ei au luptat totdeauna împotriva prieteniei României cu Austro-Ungaria, care nea robit la Unguri, și ne-a lăsat nepregătiți pentru ceasul cel mare al răfuelii. În anul 1885, șase Români Ardeleni, au fost chiar izgoniți din România, la cererea guvernului austro-ungar, pentru că protestând contra alipirii nefirești a Românilor la împărățiile dușmane neamului și nădejdiilor noastre, arătau că singura cale firească și ducătoare la scop, este alianța (tovărășia) cu poporul rusesc.

Pornirea cea sfântă a neamului nostru a biruit asupra lucrurilor puse la cale de diplomație și în cumplitul războiu de acum, ne vedem iarăș alături de Rusia. Frăția de arme ardeleano-rusească dela 1849 a reînviat. Pe pieptul nepoților și al strănepoților, vor străluci din nou acele semne de vitejie, cari împodobiseră piepturile bunicilor dela 1848. **Ss.**

Autonomia Basarabiei

În ziua de 21 Octombrie anul Domnului 1917, Congresul soldaților și ofițerilor moldoveni de pe toate fronturile de luptă, adunați în *Palatul Unirii* din Chișinău, a proclamat cu o însuflețire nemărginită **Autonomia Basarabiei.**

Peste 500 de reprezentanți ai Basarabiei și-au unit inimile în accentele naționale ale imnului *Deșteaptă-te Române*, pecetluind astfel cea mai mare faptă din istoria Basarabiei.

Trăiască Basarabia autonomă! Trăiască vredniciei ei fii cari au săvârșit acest act măreț de reînviere națională.

